

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 936/2022
02.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ПРОПЕТ“ доо Београд, чији је пуномоћник Љубиша Раичевић, адвокат из ..., против туженог „GANAR SHOP“ доо Чачак (ранији назив „WIN WIN SHOP“ доо Чачак), чији је пуномоћник Слободан Голубовић, адвокат у ..., одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 8980/21 од 03.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 02.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 8980/21 од 03.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 2788/2020 од 29.06.2021. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство Уговор о купопродаји непокретности оверен код јавног бележника Александре Бештић у ... под бројем ОУП ..-2017 од 22.09.2017. године закључен између тужиоца и туженог WIN WIN SHOP ДОО Чачак. Одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужилац власник непокретности, пословног простора трговине – у Београду – ..., ул. ... бр. ..., број зграде .., број пословног дела .., на приземљу, корисне површине 97м², изграђеној на кат. парцели бр. .., ЛН .. КО Обавезан је тужилац да туженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 156.00,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 8980/21 од 03.03.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи тужиоца којима указује да је пред другостепеним судом учињена битна повреда поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, будући да се ревизијом не образлаже у чему се конкретно састоји наведена повреда. Нису од утицаја ревизијски наводи о томе да је другостепена одлука неразумљива, нејасна и противречна, јер се њиме указује на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Таква битна повреда не представља дозвољен ревизијски разлог превиђен у члану 407. Закона о парничном поступку, због чега наводи ревидента у том делу нису од утицаја у ревизијском поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле Уговор о купопродаји непокретности 22.09.2017. године, тужилац у својству продавца, а тужени (који је пословао под тадашњим називом „WIN WIN SHOP“ доо Чачак) у својству купца. Предмет купопродаје била је непокретност ближе описана у изреци првостепене пресуде, за купопродајну цену од 180.000,00 еура. Даље је из потврде тужиоца од 29.09.2017. године утврђено да је тужилац потврдио да је тужени као купац наведеног пословног простора исплатио уговорену купопродајну цену по наведеном уговору, и да је тужилац сагласан да се купац може укњижити као искључиви власник на наведеном пословном простору. Новчани износ који је примио од туженог на име купопродајне цене, тужилац је пренео на пословни рачун привредног друштва „АЛТИ“ доо (чији је оснивач тужилац), да би потом наведено привредно друштво новчана средства у примљеном износу даље пренело на овде туженог, што је прокњижено као враћање позајмице.

Испитујући разлоге ништавости предметног уговора на које је тужилац указивао у тужби и током поступка, нижестепени судови су јединствени у закључку да предметни уговор није супротан императивним прописима, јавном поретку и добрим пословним обичајима. Према становишту нижестепених судова, нема доказа да је тужени приликом закључења спорног уговора имао намеру да нанесе штету тужиоцу како се то у тужби наводи. Нижестепени судови су оценили као неосноване наводе тужиоца да је тужени хтео да стекне право својине на предметној непокретности практично без накнаде, те да новчане трансакције које су уследиле након уплате купопродајне цене, не чине сам уговор о купопродаји непокретности ништавим, већ представљају основ евентуалне одговорности директора друштва „АЛТИ“ доо због кршења посебних дужности према друштву. Из наведених разлога, нижестепени судови одбијају тужбени захтев за утврђење ништавости предметног уговора и утврђење права својине на непокретности ближе описане у изреци првостепене пресуде.

Ревидент не прихвата материјалноправне закључке нижестепених судова. Тужилац посебно истиче да није имао могућности да изврши увид у књиговодствено стање привредног друштва „АЛТИ“ доо чији је оснивач, будући да се књиговодство водило из истог центра, овде туженог, те да су финансијски извештаји и рачуноводствене исправе фингиране како би се приказало потраживање туженог према привредном друштву „АЛТИ“ доо, које незаконите радње су санкционисане и у кривичним поступцима. Такође ревидент истиче да је у конкретном случају прекршен принудни пропис из члана 12. ЗОО и члана 16. истог закона, те да је спорни уговор ништав у складу са одредбом члана 103. Закона о облигационим односима.

Ревизија тужиоца није основана.

Правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање применили материјално право на основу ког су одбили тужбени захтев.

Тужилац је током поступка, и у ревизији, истицао правну конструкцију према којој ништавост спорног уговора лежи у чињеничној тврдњи да је тужени на име купопродајне цене платио тужиоцу уговорени новчани износ, да је тужилац тај износ пренео свом зависном друштву „АЛТИ“ доо (чији је тужилац једини оснивач), али да је наведено привредно друштво по налогу директора туженог и злоупотребом положаја директора друштва „АЛТИ“ доо, целокупан новчани износ од купопродајне цене пренело на туженог, на који начин је тужени стекао право својине на непокретности по основу уговора, а практично задржао и новчани износ исплаћен на основу купопродајне цене.

Правилно су нижестепени судови на основу утврђеног чињеничног стања утврдили да околности на које указује тужилац не утичу на пуноважност уговора о купопродаји непокретности који су парничне странке закључиле дана 22.09.2017. године. Наиме, тужиоци тврде о ништавости уговора о купопродаји непокретности своде се на постојање скривене намере туженог да се новчани износ на име купопордајне цене врати на рачун туженог по основу непостојећег потраживања према друштву „АЛТИ“ доо, које друштво је било под фактичком контролом директора туженог. Међутим, ништавост уговора као грађанскоправна санкција, представља средство помоћу ког се спречава дејство оних уговора који су у супротности са јавним интересом израженим кроз принудне правне и моралне норме. У конкретном случају, из чињеничног утврђења не произлази да је предметни уговор супротан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а нижестепени судови су до оваквог закључка дошли анализом свих разлога који могу утицати на ништавост једног уговора са становишта битних елемената за његово закључење и постојање.

Посебно када се ради о побудама за закључење уговора на које се тужилац позива указујући на скривене намере туженог, у конкретном случају оне не могу утицати на ваљаност побијаног уговора. Ово из разлога што недопуштена побуда која је од утицаја на пуноважност уговора предвиђена одредбом члана 53. ЗОО-а, практично значи смислено и (изричито или прећутно) сагласно деловање уговорних страна у циљу закључења уговора како би се задовољиле недопуштене побуде једне уговорне стране (а на које друга страна пристаје), у ком случају су такви уговори погођени санкцијом ништавости. Управо се из наведених разлога одредбе члана 53. ЗОО-а не могу применити на конкретан случај, јер се то смислено деловање вођено недопуштеним побудама, према наводима тужиоца, везује за туженог и друштво „АЛТИ“ доо, које није уговорна страна у побијаном уговору, а чије побуде (или сазнање за недопуштене побуде туженог) су ирелевантне за пуноважност самог уговора који је закључен са тужиоцем. Другачије речено, основ обавезивања туженог био је испуњење уговорне обавезе тужиоца (пренос права својине на непокретности), и у томе нема недопуштене побуде која би утицала на ништавост уговора. Даљи трансфер новца који је уследио са тужиоца на друштво „АЛТИ“ доо, а потом са овог друштва на туженог, излази из чињеничноправног основа који је релевантан за оцену пуноважности побијаног уговора.

Такође, правилан је закључак нижестепених суда да новчане трансакције извршене између друштва „АЛТИ“ доо и туженог представљају основ евентуалне грађанске и/или кривичне одговорности њихових законских заступника уколико су тачне чињеничне тврдње тужиоца да је друштво „АЛТИ“ доо измирило непостојећи дуг према туженом, само како би се новац од купопродајне цене вратио туженом, али наведено из напред наведених разлога не утиче на пуноважност побијаног уговора.

Такође, без утицаја је позивање туженог на одредбе члана 12. и 16. ЗОО-а, будући да се ради о општим начелима и принципима на којима се заснивају облигациони односи, и као такви конкретизовани кроз релевантне законске норме које у конкретном случају нису повређене.

Имајући у виду да не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима суд води рачуна по службеној дужности, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП-а донео одлуку као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић